

Eliška Kubánková

Trvání přízvučných a nepřízvučných vokálů u anglických mluvčích španělštiny / The duration of stressed and unstressed vowels in English speakers of Spanish

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, bakalářská práce, květen 2015, 53 stran + příloha

Posudek oponenta

Eliška Kubánková se ve své bakalářské práci zabývá slovním přízvukem, konkrétně jeho akustickými korelátami (trváním), ve výslovnosti španělštiny u rodilých mluvčích angličtiny na základě předpokladu, že u nich bude docházet k přenosu z mateřštiny, kde dlouhé samohlásky existují, do španělštiny, která ve fonologickém systému dlouhé samohlásky nemá.

Podrobná a ve svém celku účelně zpracovaná teoretická část popisuje vokalický systém španělštiny, s občasným srovnáním s angličtinou, a je zaměřena zejména na kvalitu přízvučné vs. nepřízvučné slabiky ve španělštině a angličtině. Důležitou složku je zde vymezení přízvuku (část 2.3), respektive vlastností, které jej konstituují z hlediska produkčního a percepčního. Vzhledem k tomu, že práce předpokládá přenos systému z angličtiny do španělštiny, by bylo vhodné uvést i základní funkce a principy umístění přízvuku v angličtině, byť např. jen uvedením příkladů (např. ve 2.3), kde se mluví pouze o *stress in Spanish*, ale o anglickém přízvuku se nepíše - pro srovnání by v některých místech, stačila např. ilustrace příklady (např. *types of stress* 2.3.4).

Popis akustických korelátů přízvuku v 2.5, již naznačený ve 2.3.2, zahrnuje i vývoj pojetí a obtíže při jejich delimitaci (základní frekvence, trvání, a to i v závislosti na druhu samohlásky, a např. také včetně faktorů kontextových) se závěrem, že ve španělštině trvání samohlásky s přízvukem souvisí. Existují podobné studie i pro angličtinu? Na str. 28 se uvádí, že ve španělštině, na rozdíl od angličtiny, neexistuje protiklad délky (totéž i na str. 30). Je možno tuto formulaci upřesnit, zejména s ohledem na angličtinu? Do jaké míry se na tomto tvrzení zakládá autorčina hypotéza? (Autorka předpokládá, že vzhledem k tomu, že v angličtině existují dlouhé samohlásky a trvání je korelátem přízvuku, budou přízvučné samohlásky u anglických mluvčích delší.)

Hypotézu autorka ověřuje na čtení textu nahlas s předchozí přípravou relativně heterogenním vzorkem dvanácti respondentů. Z nahrávek vybírá přízvučné a nepřízvučné slabiky dvou až čtyřslabičných slov (celkem 554) s různou pozicí přízvuku. Část 3.3 popisuje principy zpracování dat softwarem, včetně statistické interpretace.

Část 4. předkládá výsledky postupně pro dvou, tří a čtyřslabičná slova. U dvouslabičných slov jsou přízvučné samohlásky významně delší zejména u oxyton, ale již ne tak u dvouslabičných paroxyton (tendence k prodlužování poslední slabiky). U dvouslabičných slov autorka popisuje i rozptyl v trvání mezi jednotlivými respondenty. U trojslabičných slov je u přízvučných slabik trvání významné, nicméně liší se v závislosti na pozici přízvuku. U čtyřslabičných slov (pouze paroxytona) délka přízvučné slabiky s přízvukem také koreluje.

Autorce se podařilo ukázat, že nelze uvažovat délku přízvučných slabik bez ohledu na umístění přízvuku ve slově, i v souvislosti s patrnou obecnou tendencí k prodlužování přízvučné slabiky směrem ke konci slova. Obecnější korelaci mezi trváním a přízvukem se

prokázat nepodařilo, tím pádem ani využití tohoto rysu v mezijazykovém přenosu. Mohla by autorka podrobněji vysvětlit tento poslední závěr? Mohla by při tomto typu srovnání hrát roli analýza produkce v rodném jazyce?

Ačkoliv autorčina data neumožňují jasně potvrdit či vyvrátit stanovenou hypotézu, práce svůj cíl splnila. Po stránce metodologické je dobře promyšlená, technické zpracování dat i samotné práce je na vysoké úrovni, což je možné říci i o jazyce práce (s drobnými chybami např. str. 31 *we have reason to assume that* – absence členu, str. 17 a jinde: *maximum onsets principle*, v abstraktu *při nauce druhého jazyka*, či *locked syllable?*).

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, předložená studie Elišky Kubánkové kritéria kladená na bakalářské práce splňuje. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *výborně* či *velmi dobře*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze, 16. června 2015